Afreeli 2
1934
76 (1137)
EEDE-YDE KOTO
ntersojuuziin, 19.

Gazar byriin proletaarnar, negedegtii!

Bur-Mongoliin Ynen

BK(b) Namiin Bur- Mongoliin MK, BMASSRiin TGK ba Burprofsoveediin ◦ dər byriin oorgan

TAALIN KOMUUNIIN 5 ZILIIN ILALTIIN DO BOLŞOVIIGIIN BAJAR KYRGEJAA

taalin komuuniin gabijaata tyykees kedii yge

ondo arad irgenii dainii dyyreegyi baikada Selengiin
ələg ulaan partizaanuud kamtaran tus aimagiin Zagastain
lebisker deere baigaa sylifaadiin zavoodiin kazuuda Leeni-
zete kedee azaliin komuuna togtcoson juma.
ynees ekilen tus komuuniigi toirozo suugaa ygeitei jaduu
bol kamtiin azaliin aça tusiigi eesediingee niydeer karaza
kadaa, mən iime azaltai bolkiin sanal zorilgo şuud tereze
tag bykenii ygeitei batraag zonii dunda azalaa kamtaruul-
jarildaan yrgelzeldeg bolson.

iin MTS-iin ulas teriin keltesiin
açaalnig nəkər OOKYNIV

Tiin yynees koişo 5-6 zil engersenii syyleer uul asuudalni byri delger engiigeer jabuulagdaza 1927 ondo tus Zagastain somonii Burgaastai geze nutagiin keden idebkiten nutagtaa kolkooz baiguulkiin tula arad zonii dunda nebterelgiin kedəlme riiigi ergeer jabuulza, enyynii yreni bol „Ulaan Ceceg" geze kedee azaliin arteel togtoson baina. Enyy nees ulamzalan tus somonii arad zon azalaa kamtaruulka ja badaliin aça tusiigi oilgon kede keden kolkoozuud emkid kegdebe („Manai kycen" „Ulaan Tujaa", „Paakari" arteelnuud).

kolkoozuud bol 1927-28 ondo saja azal kedelmerlee kam-
ze kolkcoziin dyrəmtei sainaar tanilcaza baisan emkidkeliin
isan.
9 onii maarta sarada aimagiin teb deere byke aimag dotor-
komsomcoliin yyrnyydiin sekretaar, somonii soveeduudiin
enerlin ergen jike zebleen bolzo, tus zebleen deere BK(b)
16 dugaar konfereenciin togtoolnuudiigi zeblen tanilcaka
n baiguulalta ba bolşovligiin negedygeer kabariin tarilga
udal baisan. Ene zebleende baigaaçan bygedeeree BK(b)
6 dugaar kontereenciin togtooliigi byrin saişaan abça, kol-
baiguulaltiigi ergeer jabuulka ba bolşoviigiin negedygeer
tarilgiigi erçemtei engergeke geze togtoomzo batalan
tag nutagtaa tarasan azai.
gastain somonoos tus zebleende baisan neked nutagtaa
BK(b) Namiin 16 dugaar konfereenciin togtool ba aima-
zebleenii togtoolnuudiigi arad zondo nebtergekiin kedel-
ergeer jabuulza, enyynii daraa tus somon dotorki arteenuud
esediingee sain duraar bygede kamtaran komuuna bolkiin
nuudiigi gargaza, **kamta 4 kolkoozuud kamtaran, 251 kyn-
rkete ailnuudaas Staalinii neremzete kedee azaliin ko-
bolon, 1929 onii apreeliin 3-nii eder aimagiin namiin
d ba aimagiin gazariin tasagaar batalagdasan baika**

* * *

e yjede angiiin daisad niudargaçuud, lamanar, nojod ba
kasaguud kolkooziin baiguulaltiigi, esergyycen zerlig galzuu-
necel jabuulsaniigi ton tobçoor biçebel:
magiin tyryynee, Staalin komuuniigi toirood 3 dacan (Kam-
an, Tokoin dacan ba Aciin dacan) baisan. Ene 3 dacanda
un lamanar baigaa. Mən nutagiin niudargaçuud aikabtar
baisan ba tedeneriigi şuud kamagaalan baidag kaanta zasa-
ag ceregiin nojod oficeernuud. kasaguud aikabtar olon bai-
Ede angiiin daisadaas kolkooziin baiguulaltiigi esergyyceke
igi tologoilon udaridaza baisan keden etegeediigi nerelebel:
anii **Çoimpol**—kedeegiin jike lama, 1930 ondo kubiskalda
yyskeliigi Nojokonii niudargaçuudtai kamta jabalcaza baisan;
anii **Erdeni**—niudargan bajan, uridiin oficeer ba staniiciin
Cebegdorziin Ajuur—lamiin kyy, eeree niudargan ba ka-
eminaari surguuli dyyrgesen; **4) Sankaazinii Baldandorzo**
an bajan, limenyyd etegeed tyryytei baisan.
dener bol ilangujaa 1928 onoos ekilen kolkooziigi esergyy-
ltaaca ergeer jabuulza, nutagiin arad zonii dunda „kolkooz
onogoos engerkegyi taraza butarza oçoko juma" geke me-
ygenyydiigi jikeer taraaza, enyyniigee udaa 2 dakin jike
cuglaan kiize tere cuglaaniigi keteləgçe Galdanii Erdeni,
i Cebegdorziin Ajuur baiza keden olon niudargaçuud ba
iin kabaadalgataigaar „togtoogdood baigaa kolkoozuudiigi
tedende gazar eke ygei" gesen asuudaliigi bejelyylke tukai
ergeer zebleze, jike gegçiin togtool gargasan baika juma.
kii materiaalnuudni cem ileren oldozo zokiko gazartani ja-
lan katuu kemzee abtasan baika.

* * *

930 ondo Staalin komuuna bol, Kiaagtiin jike zamiin kazuu-
iin **Arbuuzab** geze ertee deere eesediingee buuca zasaza
Ene yjede uul gazarta cete baigaa Tokoin dacangiin lama-
eete lamakai Dandariin Geleg tyryytei tendekiiin niudarga-
kamtaran komuunada gazar egyyike ygein tukai agitaaca
a ekilbe. Edener bol dacandaa cuglaraad, eesediingee agi-
jabuulka tukai keden kynyydiigi tomilon kedee nutaguudta
tyyn dotoroo Tokoin dacangiin corzo lama Baatariin Dar-
jçe jabalcasan baika juma.
e onii main 25-da Zagastain somsoveediin bairanda somonii
erketenii cuglaan boibo. Tus cuglaan deere komuunada ga-
ba şine surguuli barika tukai asuudal tabigdaad, enyyniigi
e yjede olonki zoni angiiin daisanii neleegeer komuunada
eke ygei bojuu jere egeeç bol namagtai muu gazar eke
„komuuna geiçe kyçetei zon tula muu gazariigi eldeze sai-
ad abag" geze kaşkaraldan gazar egesen ygei ba mən sur-
barika ygeibdi geze eris zeriçen ene cuglaaniigi engergesen

nyynii daraa udalgyi tus esergyy jabadaliigi yyskegçedni cem
egden kuuliin josoor tuskai kemzee abtagdaza, syyleerni ko-
da gazar egtesen ba nutagiin ygeitei ba dunda çadaltai azal-
omuunada elsen orozo ekilsen azai.

* * *

**Mense Staalin komuuna bol eeriingee 5 ziliin oi deere kam-
erkete ail, 683 amin kyntei, 2231 ga eldeb janziin tarilgatai
tolgoi maltai ba kedee azaliin maşiina zebsegeer dutamag
bolşovligzokiin zamda orozo jabasan kolkooz bolon jirebe.**

TABAN ZIL DOTORKI DƏNGYYD

Malazaliin teləe temeceliin den ba daiçalkui zorilgonuud

Staalin komuuniin gol azalni bol maliin azal bolno. Tus komuuniin geşyyd bol enyynii uri dataiki kedeken ziliin caadtai ima gta nyydel ba kagas nyydel bai daltai maliin azaltai arad zon baisan azai. Tariaalangiin azal bol tedenerte şine kereg baigaasan. Tedener bol 1929 onoos ekilen tariaalangiin azaliigi niite deeree şuud erkildeg bolzo, odoo tariaalangiin azaliigi gyiced kiize çadadag bolson baina.

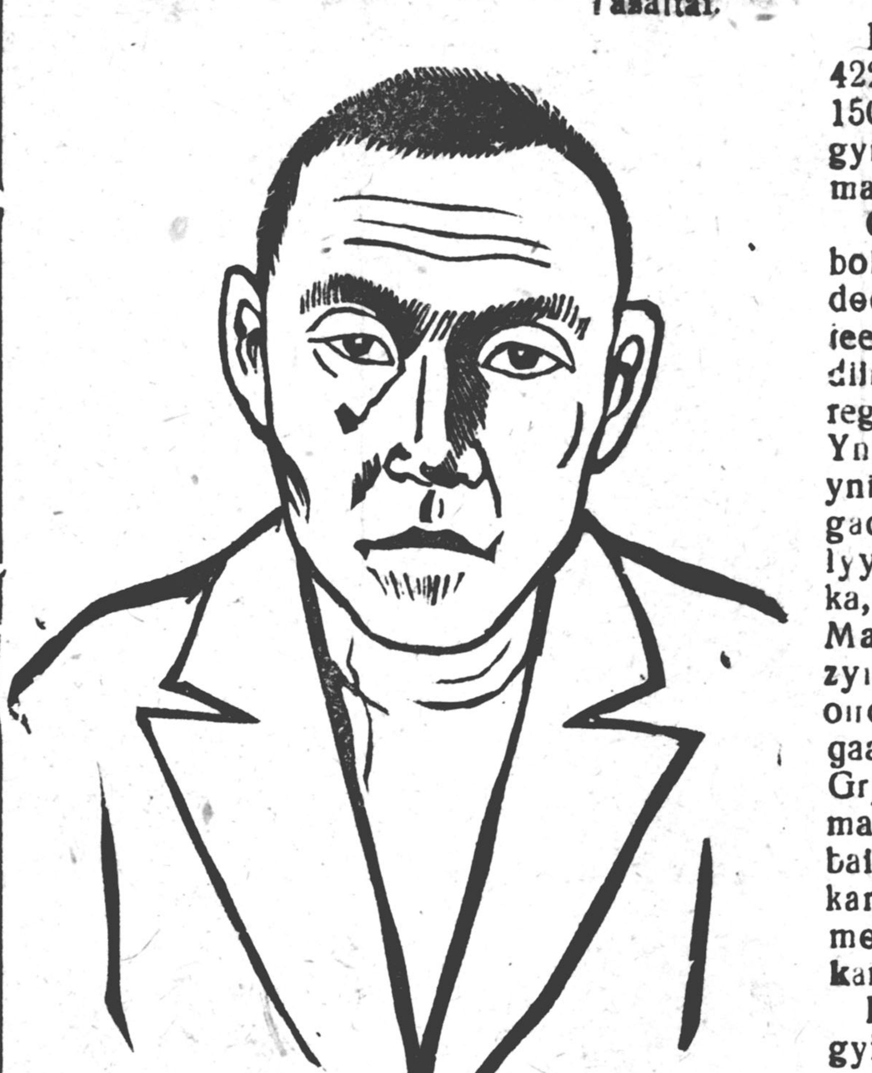
Uçar iimees uul komuuniin byke azakuin ernilte baga bişe baika tula tyyniigi tus tusaarni tobçolon dooro biçebel:

—**—

Selengiin aimagiin „Staalin" komuuna bol nelieed tomokon kolkooz bolko begeed, gol azalni mal azal bolno. Odoo ene komuuna bol 6 minga şakuu maltai.

Togtoson cagaas koişo (5 zilde) jaaza mal azalaa kegzeesen tukai kelekede: Ene cag dotor jikeken berkeşeelnyydiigi engergesen. 1931 32 ondo maliin too tolgoi koroson 1931 onii janvaari negende 8258 tolgoi mal baisan aad, 32 onii janvaari 1 de 6249 tolgoi bolson bujuu 2009 tolgoi koroson baina. 1933 onii janvaari negende 5445 tolgoi boltoroo koroson. Tiigeed, 1933 onii ekinees deeşelsen baina 1934 onii janvaari 1 de 6389 tolgoi bolson baina.

Ene jike korolto juun deerees bolsombe gekede, komuuniin ke-

Komuuniin dergedeki namiin komiteediin sekretaar nəkər M. ŞINDAKOOV,

telberilegçediin angiiingaa mede reliigi aldaza angiiin daisadiin koroto aaşiigi cag dotorni tasacokizo çadasangyi ba oroonii kampaaniigi tasalduuldag baisanaas bolson. Gadna, maliin tel aikabtar oloor ykedeg, k o r o d o g baisan. Mən azaliin emkidkeliigi sainaar tabiza çadaagyi deereeseni bolson baika jum.

1933 on kyrter negeç tomo brigaada geze baigaagyi. Nege kyn nege azalda kagasç zil kedeldeggyi baisan. Ecesteni kenç jamarç kariuucalgagyi, ilangajaa tel abalgada, baisan baina. Maliin subaira kada kariuucaka niuur ugta ygei baidag sen

Kedelmeriin kelese kangakadaa karasan maliin loogoor egçe, joso toi taarakagyi zize kerengetenii tegşelberieer kiigdedeg baisan

Komuuniin ketelberi jamaç ke telberi mal azal tukai egedeggyi ba ene keregte bişe kedelmeride jabaza çadakagyi kynyydiigi tabidag baisan. Malaas garaka olzo aşagiigi deeşelyylkiin teləe, maliigi targan bailgaka, yylter salza ruulka geke mete jerdee ygei baisan baika juma.

Aimagiin namiin komiteed ba gyicedkoom bol mal azaliigi cegnengyi baiza jamarç faagtanuudiin kazuugaar kereglengyigeer garka bolon maliin oloor ykeze baikada jamarç kemzee abadaggyi baisan jum.

Ene bykii dutagdalnuud bol Namiin Teb Komiteediin janvaari sakynyyd dotor-

rlin pleenym deere nek. Staalinii „kedee toskonuudiin kedelmeri tukai" kelesenees koişo usadkagdasan baina. Komuniin ketelberilegçed bol mal azaliin keregiigi saizaruulkiin koinoos oroldozo 2732 tolgoi baisaniigi 3337 tolgoi bolgoson. Ene bol tel ba zaluu malaa kanankalza eskeberilsenees bolno.

Maliin too tolgoiigi oloşoruulkiin teləe niite kolkoozniguud ba ilangujaa udaarniguud kabaaduulagdasan. Malazaliin brigaadada, feer menyydte baisan angiiin daisadiigi ceberleze kajasan baina.

Urida zilnyydtei zişeeleed jirekede syyliin yjede maliin too tolgoi nileen nemesen baina. Kerbee 1932 ondo 2258 tolgoi yker baisan bol menee 2556 tel bolson. Mən morid 375 tol. baisan aad, menee 407 tolgoi bolson baina

Juun deerees 1933 ondo maliin too tolgoi nemesən bainab gekede: azalaa zebeer emkidekesen. azaliin kelesenii tegşelberiigi ba kedelmeride ezengyi jabadaliigi usadkasan baina

Menee 5 malazaliin brigaada tai begeed, tyyndeni 136 kyn azalladag.

Ene brigaadanuud dotoroo gryypenyydeer kubaagdasan baina.

Edener jaaza kedelmerildeg bainab gekede: Zişeelkede Cedenii gegçiin brigaada 5 gryype boldog, 2 ni yniee saagçad, 2 ni tel iin koinoos karadag, 1 ni kolimog azaltai.

Brigaada dotorni 422 tol. mal, edenii 150 tolgoini nasa gyicesen, 193 ni zaluu mal, 79 ni tugal

Cedenii brigaada bol bykii kedelmerideе maldaa, zebzegiee ba ali olon eesediingee daasan keregte kariuucalgatai. Yniee saagçad bol 17 yniee saadag, tyynees gadna ynieedee idee lyyike, tugalaa karaka, usalka geke mete. Malda ebese tezeeliin zyinyydiigi acaraza oiio bolgodog tusagaar 4 kynbaika jum. Gryypiigi da gça bol maldaa kariuucalgatai baikaas gadna, tugal karalcaza, tedende mən tolgoi tyrideni kariuucalgat-ai.

Iime zişeegterezengyi jabadal nuudiigi usadkasan baina.

1933 ondo maliin subairaka jabadal nileen doçoo oroson.

1932 ondosubairal-36,6 kubibaisan aad, 1933 ondo 13% deeşe bişe bolson, koninii subairalga51,5%ba san,33 ondo 10% deeşebişe bolson baina.

Əngereçe zilde oroonii kampaaniigi emkidkelteigeer jabuulagdasan. Ene bol maliigi oloşoruulkiin tesebte ba byridkeliin kedelmeride ile bolzo egesen.

Mən ene engeregçe zilde zaluu maliin korolto baga bolson baina, zişeelkede, 1932 ondo bykii mal deere abaad yzekede 30% korozo baisan baina. 1933 ondo 3-4% baina.

Malazaliigi kegzeeke keregte azaliin kelesiigi sdieelneer teləke jabadal bol çanartai. Ene tukaida tus komuuna nileen amzaltatai, zişeelkede; yniee saagçad nege litr syy saabal, 0, 03 azalta eder abadag, maliigi karakadaa 0,03 azalta eder abka, saja garsan narai tugal karaka, sak kadaa tyryyşiin 5 ederiin 1 azalta eder abadag g,m, baina.

Iimees, brigaadiin kedelmeriiigi zuramlan tabika, azaliigi zebeer emkidkeke, tegşelberiigi ba ezengyigi usadkaka kemzeenyyd bol maliigi eskeberilkiin yndesen kereg bolno.

Ton çukalani juub gekede eesediin sanaaçalga, oroldolgo bolno. Juunii tyryyn azaliin katuu zuram tabika josotoi. Mən socialiis meetod bolko—meriicee ba udaarnigçalgiigi ton ergeneer jabuulka keregtei.

Malazalda kedeleze baisan nileen olon udaarniguud bii, Zişeelkede, malçan Dorzo Togooçiin gegçe bol urida ygeitei baisan, odoo erkim udaarnig engeregçe zun 100 ykeriin o r o n d o . 1 8 0 y k e r a d u u l a d a g b a i s a n. Ene zuuraa negeç tolgoi mal koroosongyi begeed, m a l i i n kycen dundaas deeşe baisan baina. Menee 112 yniеediigi karaza baina. Əngeregçe zilde azalta edernyydtee 30 ceentnir talka abasan.

Mən, yniee saagça Dulsan Danzanii gegçe bol eeriingee erkim azalaar bişe nekedtee zişee karuulza ba malaa sainaar bailgadag baina.

Tus komuunada ene kojoroos gadna iime erkim udaarniguud olon baina. Edeneriin dereşeliigi niite kolkoozniguud kereglen abka jo-

sotoi Tiigebel, malazaliin kereg tyrgen deeşelne. Gadna, gazar tariaalangiin komisariaadiin zygees təliigi sainaar tezeen abasan kyniigi bodotoor bujuu mengeer şagnaka jabadal bol çukala kemzee bolno, Zişeelkede, tus komuuniin udaarniguud-Togooçiin, Danzanii ba bişeç udaarniguud eme tugalnuudiigi şan abasan baina.

Ene bodoto zyileer şagnaka jabadal bol azal kedelmeriiigi emkidkelcegçe bolno

Ene bykii bol gyiced bişe, „Staalin" komuuniinkinii menee eder kyrter olson amzaltanuudni, malazaliin keregiin kagasni bolno. Socialiis malazaliigi erkimeer kegzeeke keregte eşeel jike ba bol şoviig teempeteigeer kedelmerilke keregtei.

In. Baigaliin

Tarilgiin talmai

1929 ondo komuuniin ekilke yjede kamta 187 ga tarilgatai baisan. 1930 ondo 955 ga, 1931 ondo 1696 ga, 32 ondo 2471 ga ba 33 ondo jaarica 192 ga, şeniice 1289 ga ovioos 573 ga, nogoon soloomo

192 ga, siilosiin ebese 15 ga ba krypaa 70 ga tarisan baina. Menee Staalin komuuniin geşyyd bol 1932 onoos koişo jaarica jikeer tarikaa bolison, jere ulasta

tuşaaka kemzeegee karuulza ba jireke zilingee yresede kereglegdeke tariaagaa tarjdag boloo. 1932 onoos ekilen komuuniin geşyyd azalta edertee cem şeniice kubaaza abadag bolzoi.

Ulasta tuşaaka belebkeliin gyicedkelnyyd

Staalin komuuna bol ulasta tuşaaka josotoi alibaa beledkelnyydiigi cag daruidani cem gyicedkedeg baiba, Enyynde zişee bolgon ababal: 1930 ondo tariaatuşaalgiin teseb 950 ceentnir baisaniigi 100 proc gyicedkee, nooso 42 ceentuir tuşaaka tesebee 44,7 ceent. gyicedkeke, arisa beledkeliin teseb ygei baibaç 317 keseg arisa tuşaasan baina. 1931 ondo tariaatuşaalgiin teseb 2200 ceent. baisaniigi 2298 ceent. kyrter ilyybçelen tuşaaba, ebese tuşaalgiin teseb 800 ceent. baisaniigi 804 ceentnir tuşaagaa, malazaliin produugca 14590 tek. tuşaasan, nooso 45,6 ceent. tesebtei baigaad 45.6 ceent. tuşaaba, arisa tuşaaka teseb ygei baibaç 470 kesegiigi tuşaagaa, angiin arisa 700 tek. tuşaaka tesebee 720 tek. kyrter gyicedkee, modo 2800 kybmeetr beledkeke tesebee cem gyicedkesen baina. 1932 ondo tariaatuşaalgiin teseb 3754 ceent. gyicedkesen 3785 ceent. ebese tuşaalgiin teseb 800 ceent. gyicedkel 800 ceent. malazaliin produugca tuşaa teseb baigaa ygei, zygeer tyyniigi 14590 tekerigiinkiigi tuşaasan baina,

nooso tuşaalgiin teseb 27,4 ceent gyicedkelni 100 proc., angiin arsa beledkeliin teseb 300 tek. gyicedkeseni 375 tek. modobeledkel 2917 kyybmeetr, tesebee 1937 k. m. kyrter gyicedkee. 1933 ondo tariaatuşaalgiin teseb 5191 ceent. gyicedkeseni 100 proc. tyynçelen bişe beledkelnyyd cem 100 proc. gyicedkesen baina.

Mən azakuin ba ulas teriin kampaaniuudiin gyicedkeliin 1933 onii toogi biçebel: ebesekuriaalgiin teseb 9500 ceent. gyicedkeseni 13476 ceent. tariaakuriaa gaogtiaabriin 20 do cem gyiced egdesen, paarbeledkeliin teseb 1013 ga, gyicedkeseni 1113 ga, MTS iin boro bodoiin teləese 100 pr. makatuşaalga 100 pr. ba mən 1934 onii I ba II kvartaaliin tesebiigi cem tuşaaza dyyrgesen baina. Kedee azaliin naloog 4861 tek. baisaniigi cem dyyrgegdee, menkeləlgiin teləberi 18338 tek. baisnaa cem telegdee, urislamziin caarsa 15000 tek. 100 proc. taraagdaa. Tyynçelen sojoliin tatabari syy, toso beledkel cem gyicedkegdesen baina.

Staalin komuuniin tyryy nek. I. KYDYGYYJEV

Staalin komuuniin erkimyydiin erkim kynyydte kaluun bajar kyrgejaa

„Jireedyi cagiin komuuna bolbol ylemze bolboson teeknike, ylemze bolboson arteel ba ediin elbeg delbeg baidaliigi suuri bolgozo garka baina“. *(I. STAALIN).*

1933 onii olzo ba urgaciin kubaari

Staalin komuuna bol 1933 oniigoo olzo ba urgaciigi kubaakadaa erkim sainaar kedelmerilsen udaarniguudiingaa azalta ederte nemeze ba adag loodornuudiigi azalta edereer jala açan keseeke gurimiigi şuud barimtalan kubaarilasan baina.

1933 on dotorki byke azaliin olziigi abça yzebel:

1933 on dotorki bykii azaliini olzo

Olziin nere	Mengeni	
	Tekerig	meng.
1. Tariaalan azaliin .	136512	—
2. Ogoroodiin . . .	39899	47
3. Malazaliin	57636	39
4. Komuuniin şadarki yiledberiin . . .	18182	99
5. Busa olzo . . .	26429	62
Kamtadaa .	279624	20
Tyynees byke ziliin gargaşa	124987	44
Azalta eder deere kubaagdakaar yleseni .	154637	24

Staalin komuuniin maliin emçen nek. S. BUDAŽABIIN

Enyygeer byke komuuna deeree azalta ederte kyrtesen olzoni 1 azalta ederiin 3½ kilograam şinlice, mengeer 1 tek. 13 menge kyrtene.

Tarilgiin negedygeer brigaadiin azalta ederte 10% kyrter nemelte kiikede tedenii 1 azalta ederte boro bodolcor 3 kiilo 850 graam siniice. mengeer 1 tek. 24 menge kyrtebe.

Koninii feermiin brigaadiin azalta ederiigi basa 10% nemelte kiikede men tyynçelen kyrteke ba tyynde nemesenii uçarni kadaa, tedener konioo 22,% eskesen baina.

Gakain feermiin brigaadiin azalta ederees 20 % kyrter kasalta kiigdee. Ene bol gakaigaa sainaar karaza eskeze çadaagyi (jerdee 6 proc eseltetei) deeresni kasalta kiikede 1 azalta ederiin 2 kiilo 800 graam boro bodoloor ba mengeer 90 menge abka bolbo.

Aduunii azaliin brigaad bol kamag bykii erke baidaliin baibalniç, josotoi sainaar eskeze çadaagyi (jerdee 8 proc,) deereesni 10% dooşoni oruulan kubaakaca 1 azalta ederiin 3 kiilo 150 graam şinlice ba 1 tek 2 menge kyrtebe .

Enyynees gadna brigaad dotorki nemelte ba koroolto kiigdebe (Koninii feermiin dotor 3 gryypede koniniigoo teliigi gyiced abça çadaagyi karaka kariuulka jabadaliini muubaisanii tula azalta ederiini kasagdaa).

Men tus tusagaar kynyydiigi şgnaesan ba jala açagdasan bajna 22erkimudaarniguudta 3-aas 10 kyrter azalta edereer şan olguulagdaba. 49 kynyydte azaldaa kaikaramzagyi kandadagg ba maşiina zebseg ebdedeg bolon busa loodori zalkuu zondo 5-aas 30 kyrter azalta edereer jala açagdasan ba tyynçelen tedenii ebdesen bojuu ygei kiisen g.m. zeerinii yniigi nekeberilen abtasan baina.

Tus komuuna bol kamta 131 udaarniguudtai, tyyn dotoroos, ilgaran garsan udaarniguudiigi biçebel:

1) Cebegzabiin Dulma koni karagça, kotoscosni 3 kyn azalda jabadag tede gurban kamta 1427 azalta eder absan ba Dulma eeree 501 azalta eder ababa. Edenii abka juumani, byke avaansa ba busa absan zyilnyydee gargaad cebereer abka talkani 51 ceentnir 94 kilograam şiiniice mengeer 1509 tekerig 26 menge abaa.

2) Tegooçiin Dorzo koni aduulagça, kotonoosoo 2 kyn kediemeride jabadag tedenii azalda ederni 894 tyynees Dorziin eertlni kiisen 477 azalta eder. Kamag avaansa ba busa absan juumanuudaa telesenii syyleer 31 ceentnir şiiniice, mengeer 1010 tek abka bolbo.

3. Oçoriin Daşa- kotonoosoo 2 kyn azalta jabaza kamta 1006 azalta edertei bolson ba Daşa eeree 472 azalta edertei. Koju ulandaa absan avaansaa cem teleed, syyldeni abka bolson talkani 35 ceetnir 70 kiilo şiniice mengeer 597 tek menge bolson baina.

Tiin ene metiin udaarniguud nileed jike talka ba menge abazai.

Zygeer azalda ynen şudarguugaar jabadag ygei, zalkuu şalig loodorinuud juu abaab?

1) Radniin Pyrbe- jerdee 107 azalta edertei abka talkani 3 ceetnir 74 kiilo, kamad jala teleesee teleke (menee komuunaas gargagdaa).

2) Galdanii Sanzan itab jerdee 190 azalta edertei.

Iimenyyd kyn olcn bişe ene kojorlo baina.

Gadana, azalta ederte toso, ogorcodiin idee, tamaki g. m. kubaagdaa.

Dyn kamtadaa tus komuuniin 1933 on dotorki azatta edern 109400 enyynde kubaagdasan alkani 3829 ceetnir 90 kiilo.

Menee ziliin tarilgiigi engergeke jabadalda Staaliniikidiin urida baisan zorilgo bol, jiteke namar nege dektaaraas 10-12 ceentnirees dooşo bişe urgaca abça, nege azalta ederte 10 kilograamaas dooşo bişe talka kubaaka geze manai Kizaariin tyryy kolkoznuudiin yys keliigi gyicedkekeer kedelmerilke josotoi baina.

Staalin komuuniin beleg yniee saagçad—udaarniguud: Radniin Cebeg Cebegzabiin Dolgor Žabiin Demberel, ba Oçoriin Cebegzed,

Tarilgada garkaar belen

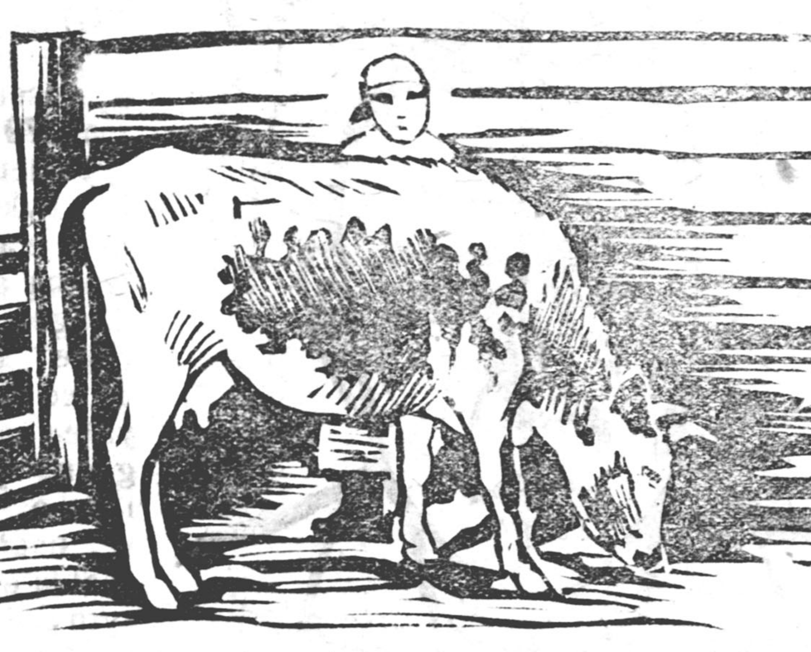
Staalin komuuniin menee zilde tarika tarilgani kamta 1933 ga tyynees oroosoto tarilgani 1597 ga, maliin tezeeliin tarilga 313 ga ba urgaciini şalgaza yzekede 90 proseentaas dooşo bişe baiba.

oroosoto tarilgiin yrese kamta 2060 ceentnir cem triijereer ceberlegdeed, ugaagdaad kadaglaatai. Tyynii urgaciigi şalgaza yzekede garsan toogi biçekede: ovioos—94,5 %, şiniice 85 % jaarica 92 % ba jaçmeen 91 % urgasatai baiba

Gazaraa elden saizaruulka talaar jabuulagdasan agronoomiin zaabarita kemzeenyyd gebel, 1150 ga gazarta şibke zeeze kajaka tesebtei bai gaad menee 1180 ga gazarta kajaza tesebee 102 % gyicedkee. casa togtooko teseb 250 ga, menee togtoogood baisani 580 ga bujuu tesebee 264 % gyicedkesen Casa togtooson meetedni kadaa paar deeree solcomo kajaza, kagalza geke meteer togtooson baina. Zygeer ynese cugluulka jabadal jerdee 10 % gyicedkegdesen baina.

Tarilgada kereglegdeke moriçiin tezeel, ovioos 162 ceentnir nogoon soleomo 162 ceentnir, ebese 324 ceentnir beledkegdesen baina. Ene bol kabariin tarilgada gyiced kan galtatai.

Maşiina zebsegni cem zasagdadaad brigaadnuudtaa tuşaagdaza egtesen. Tarilgada jabaka 2 brigaadni 70 kyneer emkidkegden brigaadiini daabariigi cem egtee Ene 70 kynees namiin geşyyd 3 kyn, komsomoolçuud 24 kyn, bagaçuud 4 kyn. Tedenii 17 kyni udaarniguud baina,

1934 onii kartaabkiin urgacaas jamarç saadgyi kudaldaka tukai

BMASSR iin Aradiin Komisaariin Soveediin TOGTOOL

1934 onii maartiin 25 nii eder № 1439 Deede Yde koto

Z-S. Kizaariin gyicedkeke komiteediin 34 onii maartiin 14-nii jamarç saad ygeigeer kartaalka kudaldaka tukai gargasan togtooliin yndeseer aradiin kcmisaarnariin soveediin togtookoni:

1. B. M. respyyblikiin byke kolkooz-kolkoozniguud ba emçiin tariaaçan eesediingee kartaabkiigi jamarç saad ygeigeer 1934 onii ijyyni negen kyrter kudaldakiigi tabilta eke.

2. Aimag rajoonii gyicedkeke komiteedurd ba beledkeliin emkinyydiigi ujalgalkani, kolkooz-kolkoozniguud ba emçiin azaltai ygeiteiçyyd ba dunda çadaltanda jamarç saad ygeigeer kartaabka kudaldaka bolson tabiltiigi ergeneer medeeceze, kartaabkiin kudaldaa erkilen emçiin medeliin tarilgiigi yreseer kangaka.

AKS-iin tyryygi orologço DANIILOV

AKS-iin kereg ketelegçe GOLOVAÇOOV

Men traagtoriin 3 brigaad kama 35 traagtortai jabana Men brigaad bykende selgyylen tarika tarilgada zaagdaza egtesen ba brigaad bykenkoor meriiceenii doogovorilgaa 15 konogto e gekeer belen baina.

Tarilgadaa garka kailamagca garka 15-aas engerel ygekeereed baina.

Kaadr, Socia[illegible] meriicee ba udaarnigçalga

Staalin komuuna bol „Kubiskal“ komuuniin yyskeliigi kylieen abça Bargazanii aimagiin „Arlizal“ komuunatai socialiis meriicee ba talsan baina. Meteie doogovoroo nege dakin şalgaad kojordakijaa Staalin komuuua oçozo şalgaka josotoi baigaad menee oçoogyi baina. Tynees gadana eesediingee komuuna dotoroo brigaad koorondiin merriicee kiisen (tarilgiin brigaad, malazaliin brigaad g. m. Brigaad bykendee kaniin soninuudtai, ulaan ba kara sambaratai, tyyn deeree ken ty tyylze ba ken kozomdozo jabasa naa yrgelze biçeze baidag baina

Kaadriin talaar abça yzebel. ene 1933 onii syyl ba 1934 onl, ekinde malazaliin 4 brigadiirnuuidiigi beledkeze gargaa. Tariaalangiin brigadiir, 1 jaasliin kedel meriçen 12 tragtariistanuud, 8 priseepşçigyydiigi beledkeze gargaa. Eesedee maliin feeldşertei, zoo teekniktei ba traagtariin mikaanigtai,

Emegteiçyydiin kyciigi jamaraar kubaaza tabisan bainab gebel, malazaliin brigaad deere 96 kyn emegteiçyyd, Tarilgiin brigaadta 23 kyn ba stoloovo, jaasli g.m. azalnuudta nileed keden kyn bana. Men malazaliin 1 brigadiir emegtei kyn 11 gryypiin ketelegçed emegteiçyyd 16 tragtariista[illegible] çyyd baina. Uçar e[illegible] baicaabal Staalin k[illegible] teiçyydiin kyçiigi n[illegible] taigaar kubaaza tab[illegible] Gebeç caaşadaa e[illegible] çukalçalza, emegtei[illegible] kolkooziin yiledberi[illegible] ka çukala.

Menee Staaliniiki[illegible] meriicee ba udaarn[illegible] erçemtei jabuulza, t[illegible] Iigi cag cagtani şa[illegible] men kaadriigi bele[illegible] liigi sanaliingaa teb[illegible] keeree azal kede[illegible] mededeg. ynen şu[illegible] riigi beledkeke jok[illegible]

Staalin komun[illegible] nek. M. IG[illegible]

Arteeliin baidalda daru[illegible] oroko josotoi

Staaliniii komuuniin geşyyd bol 5 ziliin kugacaada socialiis azakuin telee temecesen temeceliin dyngyydiigi şalgaza ilasan ilaltanuud ba aldasan alduu dutunuudiigi ile gargaza, eşee baisan dutuu dundanuudiigaa darui usadkakiin tula bykii kycee elsyylke josotoi.

Manai karakada komuuniin negen jike dutuu zyilni kadaa arteeliin ystaabta oroodyi baidagnibolno. „Komuunanuud bolbol ynen deere arteeliin baidalda oroo geze medeke kerentei“ (Staatin)

Staalin komuuniin odoo baisan baidaliigi abça karakada arteeliin baidalaas ondoo jumani ton baga, ilgarka gazarni ygei gebel buruu bişe bolno.

Iime deerees Staaliniikid nam ba soveed zasagiin jabuulza baisan şugamiigi bodoto deereni bejelyylkiin tula darui arteeliin ystaabiin baidalda oroko josotoi.

Yynii yndeseer bodoto jireedyi komuuniin baidalda orokiin beledkeliigi jabuulka baina. Arteeliin baidalda baigaad, neriin telee komuunaar baisani kereg ygei.

Bodoto komuuna jamar baikab geze neker Staalinii namiin 17 kural deere kelesenii ileşeryylkede iime „Jireedyi cagiin komuuna bolbol kegzengii ba çanga çadaltai arteelaas urgaza garka. Jireedyi cagiin komuuna boltol arteeliin tariaalan ba feermenyydte elbeg tariaan, [illegible] şubuu, ogoroodiin i[illegible] eldebiin byteesen e[illegible] kodo, arteelnuudiin casanii onisoto u[illegible] cagiin togco kooliin zavood geke meten[illegible] kodo, kolkooznig[illegible] eeriin yniee ba zize[illegible] kaar, maka syygee [illegible] san deere geze med[illegible] kolkooznig emegtei[illegible] kooliin gazarta idee[illegible] talkanii zavoodoos [illegible] ugaaluurta ugaag[illegible] abça baibal eeree [illegible] kiize baikaas deere [illegible] bolkodo garka baina[illegible]

Ene baidalda oro[illegible] kereg bişe baina. S[illegible] dal bolko bişe, yy[illegible] tula jikeken teme[illegible] keregtei baina. Kab[illegible] bolşoviig josoor en[illegible] lis mai azaliigi sain[illegible] arteeliin baidaliigi [illegible] viig josoor emkid[illegible] komuuniinkid kolko[illegible] kolkoozniguudaa [illegible] bolgoko josotoi.

Zurag deere kojor zakadani deede talada baigçad Staalin komuuniin anka emkidkegçed G. Ž. Zimbiin ba C. Naidanii gegçed. Doodo zakaar zergeleed baigçad Staal[illegible] erkim udaarniguud: Kekedein Perme. Centezabiin Ajuuşa, Zimbiin Demid-kerca, Sanziin B-Ceren, Cegtiin Jişe ba Danzanii Dolcon,

Selengiin STAALIN komuuniin geşyyn Togoodoi Zigmediin-69 nasatai udaarnig.

Staalin komuuniigi ankan emkidkegçediin negen odoo mal azaliin brigadiir nøk. Cedendorzo ZA ZANII.

Selengiin Staalin komuuniin azarga

Selengiiu Staalin komuuniin buka

Selengiin Staalin komuuniin kyyznicilin brigaadiin udaarniguud: Oçor, Tybşenii Gyrezab, Çimediin Gasaran ba Vaançagiin

Выпускал Цыбиков Н. *Корректор Жамсаранов Ж.* *Верстал Аюшеев*